XI-ik évfolyam. 97. szám. Kolozsvár, szombat, augustus 18-kán 1866.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:
Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben. Ára évnegyedre 3 ft. o. é.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-or 6 kr., 3-or 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A „nyilttér"i czikkek sora után 30 kr. előlegbeküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutcza, STEIN J. könyvkereskedése.

A
K. KÖZLÖNY
előfizetési ára:
Félévre . . . . 6 forint o. ért.
Évnegyedre . . . 3 „ „

Kolozsvár, aug. 17. 1866.

(D.) Fog-e alkotmányos életünk valahára már restituáltatni, vagy folytatni fogja a kormány ujból a provisoriumok lánczolatát, melyek már csaknem husz évet vettek el nemzeti életünkből, s a mostan élök egy egész nemzedékét a politikai élet élvezetétől elzárták?

Valósággal a körülmények különös játékánál fogva oly nagy kérdés ez, a mit feltettünk, hogy arra határozott feleletet kimondanunk nem lehet, mert minden azon emberek relativ felfogásától függ, kik a hatalom élére jutottak s jobbra-balra saját eszméik szerint viszik a birodalom sorsát, ekkorig bizony éppen nem nagy sikerrel és szerencsével.

A józan okosság azt mondja Austriának: férjen meg a magyar királyság szabad és alkotmányos élete mellett, ne contumacirozzák továbbra is a nemzetet, melynél van letéve legalább is fele ereje a koronának, s mely akkor, midön a koronájáról rásugárzó nemzeti szabadságot érzi, tud és akar a korona és a haza védelmére, dicsősége és becsülete fenntartására rendkivüli dolgokat müvelni, a mint ezt évezredes történelme eléggé tanusitja.

De a józanokosság e sugallatát megtámadja a kétely és bizalmatlanság. Porázon kell tartani e nemzetet, le kell vagdalni az oroszlány körmeit, igy ha nem védhet, nem is árthat; ki kell békülni olaszszal, poroszszal s minden ellenségeinkkel, de a magyarnak nem kell engedni, mert ö most segitett ugyan ellenségeinket megverni, de majd minket verhet meg, ha nemzeti erejét, müveltségét s szabadságát kifejtheti. És a bizalmatlanság ez elmélete mellett sokasbulnak Austria ellenségei, minden esztendöben más támadó hatalommal kell vesztett csaták s sok véráldozat után, mindent áldozó békéket kötni, s határai folyvást szorulván szükebbre, Magyarország jelentékenysége mindinkább emelkedik, s igy Austria bár alaptalan aggodalma mindig nöhet, holott ha már 1850-ben Magyarország constitutióját visszaállitják s a nemzetet a helyett, hogy körmeit leszaggassák, megerösbülésre segitették volna, Austriának nem kellett volna idegen ellenekkel enerváló békéket kötni.

Annyiszor mondá ezt már egész világ, hogy szintén resteljük ismételni, de a birodalom folytonos romlása s alázódása ront és aláz, gyengülése gyengit minket, sikertelen és szerencsétlen vállalatjaiból reá háramlott rendkivüli terhei s eladósodásai a miénkké válnak, s annyi mindent vesztett hazánk nyomorát tetézik. Fiaink ezerenként vérzenek a csatatéren, ezredeink csaknem minden hadvállalatból, mint vesztö felek térnek vissza. Kellene odajuttatni a nemzetet, hogy szava lelkesitse a harczfiakat, hogy a harczi dicsöség legyen összeforrva, mint régen, a nemzet dicsöségével, hogy igy kétszeres eröt adjon a harczolók izmaiban a nemzeti becsületérzés és hazafiság, s kellene, hogy a vezérek ne a szolgálati rend successioja, hanem genialitásuk által jussanak nagy megbizatásukhoz, s pályájukhoz legyen szava a hazának. Láthattuk hogyan emelkedtek a vezéri lángeszek az 1848-ki zavaros években, ha annyi eröképesség s lelkesedés belviszály helyett a közös birodalom nagyságának s dicsöségének terjesztése felé tereltettek vala, ma nem Poroszország, hanem Austria szabna szervezkedési feltételeket Közép-Európának.

A szabadságérzete rendkivül leleményessé teszi a polgárt és katonát az ország veszélye közt, ébreszti a lángeszet, sarkantyuzza a polgári és katonai bátorságot, s midön a nemzet a koronával egyetértve eröforrásának utolsó eszközeit is igénybe veszi, legyözhetlenné válik.

És valjon volt-e valaha kibékithetöbb, volt egy bölcs kormány által vezethetöbb nép, mint a magyar, mely soha sem követelt többet kormányától, mint engedelmességet azon szentesitett törvények iránt, mely öt is a nemzetet is kötelezi.

Más nemzetek forradalmakat, lázzadásokat inditottak a törvények felforgatására, a magyar, a midön belsö csatákat folytatott is, törvényeinek védelmeért ragadott fegyvert, mire öt annak idejében szintén törvénye jogositotta fel. Máshelyütt a kormányok védelmezték a törvényt az idöszaki lázzadások ellen, a magyarnak csaknem mindig a törvények eltiprása miatti sérelmek felett folyt vitáival teltek el meddö országgyülései.

Ott, hol a törvények a hatalmat igen korlátolni látszottak, a mennyiben az alkotmányos szabadság feltételei megengedék, a magyar idöszakonkint reformálta törvényeit; és igy éltünk századokat, hösien állva ki a csaták megpróbáltatásait, vesztéseink s gyözelmeink cserélték egymást, mint más népeknél; de hadviselésünk s józan politikánk által kivivtuk, hogy ezer éven át fennállott azon ország, melyet Árpád hóditott s Szent István illesztett be az európai államok sorába.

Miért kellett valjon husz év óta folyvást gyöngiteni éppen e jóravaló királyság erejét s kizárni öt, hogy alkotmányos uton és igy ismert erejével befolyhasson az annyi megpróbáltatás alá vetett birodalom védelmére, melylyel a pragm. sanctionál fogva sorsa, jólléte s virágzása szoros összeköttetésben áll?

Országgyülésünk loyalitása s mérséklete azon reményekkel kecsegtetett, hogy a kölcsönös bizalom megtermi az egyetértés gyümölcseit.

Fogja-é ez országgyülés folytatni munkálkodását oly rövid idö mulva, a mint azt ugy a belkérdések fontossága, mint a külügyeknek ujból-ujból alakuló s fenyegetö viszonyai követelik.

Soha sem volt ország képviselete bizonytalanabb helyzetben s talán a körülmények szeszélyének inkább alávetve, mint mostan. A képviselöi pálya valódi hányt vetett élet lön, most ide, majd oda összehivnak, majd szétoszlatnak, nincs megállapodás, a gazda belezavarodik dolgaiba, az üzlet embere rendetlenségbe jön; a képviselönek sokszor egy hónaphan három helyütt is van szállása, s mig igy anyagilag sorvad, szelleme is a sükertelen küzdelem miatt rendre lankad el.

Megindult folyamatba Magyarország kiegészitett országgyülése, annak is talán nem kielégitönek talált munkálatát félbeszakitja egy ujabb kisérlet, s már is a mint a „P. N." alábbi tudósitásában láthatjuk, suttognak a bövebb reichsrathról.

És im ekkor ott állanánk azon eszméknél, melyeket a septemberi manifestum elutasitott, s melyek négy évi költséges és meddö kisérletek után csak mélyebben elerötlenitették vala a birodalmat.

Oly közel a sikertelenség tanulsága, hogy mi e hirnek hitelt nem adhatunk, s habár e czikkünk elején feltett kérdésre határozott feleletet adnunk nem lehet, azt még sem hihetjük, hogy legyen kormány, a mely ismételni kivánja Schmerling ur azon experimentatioit, melyekkel éppen a népek ellenszenve miatt oly hajótörést szenvedett.

Nincs más mód, mint vagy a magyar országgyülést összehivni, s a közösügyekröl közreadott bizottsági munkálat alapján mielöbb létesiteni a birodalom népei között lehető egyetértést, vagy pedig kormányozni azon absolut rendszerrel, mely 19 év alatt a birodalom adósságát milliárdokra rugtatta fel.

És ha ily kormányzás fog folyni még tiz esztendeig, tartunk töle, hogy akkor a népeknek nem lesz mi felett egymással versengjenek.

Nem hiszünk tehát az ily elcsüggesztö hireknek, nem tudjuk feltenni, hogy rendszerek, melyek szemmel látható veszélyeket hoztak mindnyájunkra, ujból meg ujból felédjenek, s nem hiszszük kivált azt, hogy az országgyülés mostani higgadt és valóban loyalis hangulatát a kormány a birodalom közérdekében ne hasznositsa, annál inkább, mert meg vagyunk győződve, hogy ha ez országgyülés is bizalmát elveszti, ekkor valóban a bizalmatlanság a nemzet közgeniuszába lesz átültetve.

Lapszemle.

— Az „Const. Oesterreichische Zeitung" ma egy heti számának élén a következö nyilatkozatot találjuk:

A székvárosi lapok közül nehány abból, hogy e lap arra utalt, miszerint a ministerium Austria számára parlamentaris képviseletet törekszik létesiteni, annak bizonyos fordulatát hiszi kiövetkeztethetni. Ezt igaztalanul teszik. A jelenlegi kabinet hivatalba lépésétöl kezdve mind e mai napig annak politikai müködése folytonosan e czélnak volt szentelve. A létezett képviselet feloszlatása, mely csak névlegesen volt birodalmi képviselet, az elsö elengedhetlen végzés volt arra nézve, hogy ily képviselet létesittessék. Ama ministerium politikai fötörekvése, mely a febr. alkotmányt segité inaugurálni, éppen oly jó akaratu volt, mint sikertelen. Az alkotmány-mü elsö és legszükségesebb feladata az, hogy a nemzetiségeket egyesitse. A febr. alkotmány azok szétválasztására folyt be. A mit az elméletben össze akart kötni, azt szétválasztá és elkülönité a gyakorlat által. Rendkivüli keczkáztatás pillanata állt be már akkor, midön annak tevékenysége felfüggesztetett. A törvényhozó hatalom jogosultságai akkor már majdnem kizárólag egyetlen egy nemzetiség kezébe kerültek. A többi népek contumáltatása nem folyhatott volna tovább a nélkül, hogy elkeseredést, ellenségeskedést és veszélyt elö ne idézzen. Mondták ugyan, hogy még várhatunk, mig mindnyájan megnyugszanak a létezöben, de senki sem hitte el e már nagyon merész állitást. Oly provisorium, melyben csak a korona kormányoz, Austriában elgondolható s mint most, elkerülhetetlen. De olyan, melynek tartama alatt egy nemzetiség uralkodik az összes többi nemzetiségek felett, rövid idöre sem engedhető meg a nélkül, hogy a legveszélyesebb következményeket ne eredményezze. A képviselöház bezáratása csak a szenvedélyesen felizgatottakra s azokra nézve, kik nem akartak igazságosan és méltányosan itélni, jelenté az alkotmányos korszak befejezését. Minden másra nézve ez esemény a szükséges kiindulási pont volt ama munkához, mely befejeztetésre vár. Nem lehetett egyidejüleg oly képviselet létesülését uj alapokon ismét megkisérleni, mely valóban átkarolja az egész birodalmat s egy másikat meghagyni, mely arra hivatkozott, hogy alakilag éppen ezen birodalmi képviselet s ez alapon azon jogot igénylé, hogy kötelezö törvényeket alkothasson az egész birodalom számára. Itt egyátalában választani kellett két rendszer között, melyek egymással ellentétben voltak s egymást kizárták; a kibékités ezek között lehetetlen volt. Vagy „várni" kellett, a februari alkotmány moralis szerzöjének nyilatkozata szerint, vagy cselekedni. Ki nem birt annyi türelemmel, hogy bevárja, mig az egész birodalom, meghódolva a februári alkotmány elött, képviselöit Bécsbe küldi, annak azon bátorsággal kellett birnia, hogy e képviselöházat feloszlassa. Ez utóbbi megtörtént, de nem azért, hogy az absolutismus utja egyengettessék, hanem ez azon ösforrásokhoz való ösvény, melyekböl a népek kivánatai erednek. A népképviselet szervezését a korona megkisérlé, s maguk a népek fogják azt befejezni. De hogyha az most, ha hosszu küzdelmek s fáradalmak után is, létesül, kárpótlást nyujt majd az idöért, mely létesülése alatt eltelt. Az nem lesz töredékes mü, s nem fog fél elismerésre találni. Nem fog emeltyüként tekintetni, melylyel valamelyik nemzetiség uralma, s valamelyik alávetettsége lenne eszközlendö.

A kormány törekvési, hogy a népek és országokkal oly tárgyalások folytattassanak, melyek megteremtik a jövö birodalmi alkotmány alapját, nem egyedül Magyarországra fognak szoritkozni. Senki se akarja az alkotmány ügyet halogatni s a fenálló interregnumot hosszabbra kiterjeszteni, mint a mennyire azt a czél igényli. A mint a népek és országok azon közös belátásra jutottak, s ennek a kellö kifejezést adják, hogy egyesülésük s Austria egysége az elsö s mindenkivel közös szükségletet képezi, felvirradt a nap, a melyen a birodalom örök idökre megünnepli beléptét Európa alkotmányos államai sorába.

— A „P. Napló" bécsi levele, miröl röviden emlékeztünk, igy ir az ottani dolgokról:

„Ha utolsó levelem óta az események feltartóztathatlan rohamának rendito pusztitásait kivánnám ecsetelni: nagy és háládatlan munkára vállalkoznám, mely a történésztöl is komoly kritikai jártasságot követel. A magyar, a nagyszerü tragoediában meghasonlott helyzeténél fogva, csak annyiban játszott mellékszerepet, a mennyiben testvéreink ezrenként hullottak el hösileg, de — eredménytelenül. A szomoru catastropha véget ért, az ellenség Bécs alól visszavonult — önkénytesen! Mondják, hogy Austria saját megaláztatásával azért törekedett volna békét kötni, hogy zilált belügyeit mihamarább rendezhesse. A fegyverszünet — legalább a poroszszal — valósággal létre is jött, s valjon mi történt azóta a belügyi életkérdésekre nézve? A magyar országgyülés gyors összehivásában egyedül a „Debatte" hisz, mig illetékes körökben egy lehető uj kisérletröl suttognak, mely a magyar nemzetet egy osztrák összparlamentbe csábitaná. Midön Deák Ferencz Bécsben volt, senki sem kételkedett, hogy a magyar felelös ministerium legott ki fog neveztetni, napról napra lesték a „Wiener Zeitung"-ot. Azóta ismét sok viz folyt le a Dunán, s nem kis megdöbbenést okozott Deák Ferencz állitólagos bécsi utjának sikertelensége. Most már Majláth fökanczellár visszavonulásáról is nyilt titok gyanánt beszélnek. Majláthnak — tudjuk — nincs programmja, s éppen ezen programmhiánynak kell tulajdonitani a történteket, melyek Magyarországban bekövetkezének, a nélkül, hogy azok ö excelja magas állását legkevésbé megingatták volna. De a programmot pótolni látszék a fökanczellár ismert hazafisága, s éppen ezen hazafiságára támaszkodva, hitelt vagyunk kénytelenek adni azon állitásnak, hogy maga a kormány két éles pártra van szakadva, mely egymással merészen faskasszemet néz, s Majláth ur és pártja kisebbségben maradt volna. Ez azon talány kulcsa, hogy mostanában Larisch gróf és Wüllerstorff báró egyszerü urlaubot kaptak — bizonytalan idöre.

Majláth ur tehát — ez idö szerint — állását tarthatatlannak tartja, s inkább visszavonul, hogysem azon követelések eszközlésének kisérletét megpróbálná, melyek, hivatalos állásánál fogva, töle kilátásba helyeztettek.

Mi ugy vagyunk meggyözödve, hogy Magyarországgal szemben semmi uj experimentum nem fog használni, s hogy az országgyülés felirataiban kimondotta a legutolsó szót, s innen van az — mit különben rosz néven is vesznek — hogy a magyar hirlapirodalom nem foglalkozik azon államboldogitó ujabbnál ujabb tervezetekkel, melyek a jóakaratu autonomisták és foederalisták agyaiban gomba módra teremnek. Az alkotmányosságnak különféle utai vannak — azt elismerjük, s ez irányban az eszmecseréknek a legtágasabb mezö nyilik, de a hol egy nemzet háta mögött egy óriás historiai mult, egy rendithetetlen jog-alap fekszik: ott minden experimentálás helyett egyedül a jogfolytonosság amugy is legfelsöbbleg elismert elve tettlegesen foganatositandó, ha biztos eredményt czélozunk.

Ismerik önök a bécsi lapok kacsáit, melyeket a szláv foederalisták gyülésezéseiröl össze viszsza sütöttek? Valami annonce-szedöböl lett torzonborzas haju ujdondász meghallotta, hogy itt van Ryger és Palacky Prágából; kapta magát, hipp hopp módra rögtön ide utaztatta Strosmayer ö excljáit is, ki azután a csehekkel és a galicziaiakkal naphosszant értekezett a „Hotel Stadt Frankfurt"-ban, s mivel tökéletesen elvégre is nem értették egymást, minthogy a horvát, cseh stb. nyelvek, a nagy szláv nyelvnek egy-egy kiágazatát képezik: az ujdondász ur a diplomatiai missionariusokból hideg nyelvészeket csinált, kik mindenekelött a különféle nyelveket egy nagy közalapra igyekeztek fektetni, hogy egymást kölcsönösen megérthessék és a szláv nyelvnek diplomatiai képességét allelujával hirdessék. A conferentiák jegyzökönyvének vezetésével a derék ujdondász nagylelküleg Warrens urat bizza meg, ki legközelebb királyi tanácsossá lön, s az ujdondász ur kancsal szemmel Beleredi grófra pillantott, ki a conferentia tagjait naponként kegyes volt elfogadni s értekezleteik eredményét teljes odaadással meghallgatni.

Az egész jól kigondolt tötelék volt a lap számára, mely mesteri valószinüséggel volt elöadva, ugy, hogy Kussevics ö excija is megrestelte a dolgot, hogy Strossmayer püspök oly hosszan Bécsben képes idözni, a nélkül, hogy csak feléje is menne, miért is saját adjutansát a „Hotel König von Ungarn"-ba küldé, hol legnagyobb meglepetésére az illetö hadsegéd azon választ nyeré a portástól, hogy püspök ö excelja Bécsben nincs és nem is volt; mi pedig a legbizosabban mondhatjuk, hogy Warrens ur fürdöhelyen idözik.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj

Ha pedig valakinek kedve volna a „Hotel Stadt Frankfurt“-ban tudakozódni azon urak állitólagos gyülésezéseiről, bizonyára ott azon választ nyerné, hogy ők az egész dologról éppen semmit sem tudnak.

Gergely Lajos urnak.

(a „K. K.“ idei 94-dik számában.)

Nagy-Enyed, 1866. aug. 13. Ön ugy látszik sokalja a vallásra forditott időt népiskoláinkban; azt állitja, hogy már a kisdedek „tudják a bibliát csaknem egészen“ (bár ugy volna). Hogy: „tán igen sokat tudnak (?) azon tantárgyakból, melyek nem oly lényegesek, nem oly szükségesek, s melyek főbbek lennének, melyek inkább az értelmet fejtenék . . . azokból nagyon keveset.“ Engedjen meg ön, de szavai inkább szenvedélyre, mint komoly megfontolásra mutatnak; tudhat-e valaki — s éppen gyermek — valamiből igen sokat? Hát a mi biblia-ismeretünk mi a svájcziakéhoz, angolok- és németekéhez képpest? parány a tengerben. Ön soknak tartja theologus létére, söt paphoz illőnek, azon bibliaismeretet, mit elemi növendékeink tán tudnak ön szerint? mily felületes nézet és elfogultság!

Irodalmi kiskoruságunkra mutat, hogy egyik tantárgyat a másik felett kiemelni szeretjük, ugy tetszik nekem ön is Cicero pro sua domo szól. Az emberi miveltség átalános ugyan, de egyesek miveltsége mégis csak a legszükségesebbekre szoritkozhatik, s kivált népiskoláinkban, éppen mostani viszonyaink közt, midőn helyen-helyen egy rövid téli tanitásban részesitik az ifjuságot.

S kérdem már most, minő tantárgynak tanitása legczélszerübb az erkölcsi és vallásos élet felébresztésére és terjesztésére? vajjon nem a keresztyénvallás és erkölcstan? mi fejti inkább az értelmet, mint helyes erkölcsi és vallásos fogalmak képzése, az emberi rendeltetés s az akarati erő kifejtése és oda edzése, hogy kötelességből tudjon cselekedni? Bibliaolvastatás és vallástanitás közben is, az értelem fejlesztése, szivnemesitése mellett tudok magyarnyelvet is tanitni, de a magyarnyelv technikai tanitása csak egyoldalu lehet. Ezzel nem a magyarnyelv-tanitást akarom háttérbe szoritni, távol legyen tőlem, hanem csak azt kimutatni, hogy még sem oly felesleges az a vallástudomány vagy bibliaismeret, mit ön hiszen és állit; hogy nincs ön állitása szerint, számokkal is be tudom bizonyitni; söt inkább higyje el szerényen, hogy még ön is, theologus és tanitó létére, nem elég bibliaismerettel rendelkezik; különben, hogy is állithatna olyasmit. Győződjék meg továbbá, hogy eddigelő egy tantárgyat sem kezeltünk oskoláinkban hiányosban és felületesben, mint éppen a vallást, melynek sivár egyoldalu tanitása inkább istengyarlitásra, mint istenszeretetre vezetett. Volt, van-e katekhetikai ismeretünk, irodalmunk? erre csak a jövő ha felel. Ezen soroknak semmi egyéb czéljuk, mint: barátságosan figyelmeztetni önt, ujkori tanitványomat, kifejezéseire.

Isten velünk és segit bennünket jó czéljainkban!

Garda József.

A kenyér-mezei emlék-oszlop ügyében.

A muzeum történelmi szakosztálynak folyó hó 15-kén tartott ülésében Miksa György szakosztályi jegyző jelentése:

Történelmünk ragyogó csillagai napról napra halványulnak az utókor emlékezetében, ezzel a dicső őseink iránti tisztelet és hanyatlásnak indul. Gyenge erőmhez képest megkisérlettem, nem lehetne-e multunk legdrágább gyöngyének egyikét megmenteni? Lelkes gyüjtők, valamint adakozók hazafiságának hála azon kellemes helyzetben vagyok jelenthetni, hogy eddig aláirva van 125 frt 65 kr, még pedig Lugossi József kir, főkormányszéki fogalmazó ivén 20 frt 15 kr, Betegh Sándor ivén 8 frt, saját ivemen 97 frt 50 kr, ehhez járul még az általam egyelőre aláirandó 20 frt, összesen 145 forint 65 kr, ebből befizettetett 86 frt 50 kr, marad beszedendő 59 frt 15 kr.

A lelkes adakozóknak és gyüjtőknek a szent czél nevében kifejezvén hálás köszönetemet szerencsés vagyok tudomásra hozni, hogy a begyült összeg a kolozsvári kisegitő pénztár-egylethez fog befizettetni, s az erről szóló könyvecske a muzeum pénztárnokának átadatni. Befizettek pedig a következők: Id. Bihari Imre 5 frt, Kozma István és nője 5 frt, Kövári László 5 frt, Filker Mártor 3 frt, id. Pataki Sándor, Máriafi Lajos, Nagy Elek, Keserü Mózses, dr. Pataki Dániel, Inczédi László, Poch József, ifj. Filker Elek, Szacsvai Zsigmond, Endes Gábor, Papp Miklós 2 2 frtot; Fronius József gergelyfái luth. lelkész, Wagner Vilmos szebeni luth. főiskolai tanár, Behnel Ferencz, Folyovich Sándor, ifj. Bodor Pál, Szász Béla kormányszéki fogalmazó gyakornok, Szőcs Albert, Berényi Lipót, id. Karvázi József, Zudor Károly, Cseh bány. tan., Filsch bányahivatalnok, Olberg Frigyes, Brencsán Sándor jogtanár, Szabó Lajos főszámvevőségi hivatalnok, Filker Ferencz, Bell Frigyes, Fülei István, Incze Mihály fogalmazó, Thuróczi Adolf, Fekete Mihály főkorm. kiadó hivatali igazgató, Tornya Endre, Benedikti Lajos, ifj. Nagy Lipót, Balog József, Tornya Sándor, Stok Frigyes, Mike Sándor, Kovács Mihály főkorm. hivatalnok, Höhn Lipót, Gyarmathi Mózses, Gáál Gyula, Mikó Lajos, Haller Károly, ifj. Groisz Gusztáv jogtudor, Bodó György, Bihari Károly, Frits Albert 1—1 frtot, Balázs Károly 50 krt.

Betegh Sándor gyüjtő ivén: Szathmári Samuelné, szül. Berényi Rózália 3 frt, Betegh Sándor 2 frt, Torma István 1 frt, Pechi Zsigmond 1 frt, Nagy-Bányáról N. N. 1 frt.

Hazai intézetek

Az erd. muzeum részére folyó évi junius és julius havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek s kéziratok: Néhai özv. gr. Bánffy Dénesné hagyatékából 1200 köt. — A kolozsvári polgári társalkodótól régi hirlapok és folyóiratok 202 köt. — A magyar országgyülés elnökségétől az $186^5/_6$-dik országgyülés nyomtatványai. Pest. 1866. 4 köt. — Nagy Ferencz tanártól, Martorana Pietro, Ricordi di alcuni considerevoli oggetti di belle arti esistenti nel regno di Napoli. Napoli. 1855. — A bajor kir. tudom. akademiától Sitzungs berichte 1866. I. Bd. 1. 2. Helf. — Torma Károlytól, a képviselőház által kiküldött választmányok jegyzéke. Pest. 1866. — A német tört. jutalomalapitvány igazgató tanácsától Chronicon Henrici de Hervordia. Göttinga. 1859. — Dobóczky Ignácztól, A Weszerle féle numismaticai táblák, 3 füzet. — Finály Henriktől, ujabbkori naptárak, 13 köt. — A segesvári evang. gymnasiumból Programm $186^5/_6$. — Az eperjesi evang. collegiumtól Tudósitvány $186^5/_6$. — Müller Fridriktől, Ackner und Müller, di römischen Inschriften in Dacien. Wien. 1865. — Ráth Károlytól, Győri tört. és régészeti füzetek IV. köt. 1. 2. füz. Győr. 1865. — Béldi Gergelytől, Erdélyi országgyülési jegyzőkönyvek 6 köt. nyomtatvány és 6 köt. kéziratban. — Hodor Károlytól, Függelék Dobokavármegye ismertetéséhez 1837—1866. (Kézirat.) — Vályi Elektől 7 darab eredeti oklevél a XVII. és XVIII-ik századból.

II. Régiségek és érmek: Béldi Alberttől 1 vas sóvágó, valami égett búza és 1 ezüst pénz. — Klir Jánostól, Szendrőn a Sajó medrében talált 8 db bronz régiség, 2 vas nyilhegy, 1 lópatkó, 2 vas sarkantyu. — Nánási Pétertől 1 ezüst pénz.— Benkő Mihálytól 7 ezüst, 8 rézpénz. *) — Tóth Józseftől 1 ezüst pénz. — Gr. Eszterházy Mihálytól 5 db feliratos kő Kaplyonból. — Sebe Samunétól 1 ezüst, 7 réz, 1 ón pénz. — Rácz Elektől egy Füzkúton talált bronz fejsze. — Lemberger Manótól 1 rézpénz. — Kremniczky Fülep Jakabtól 1 egy ezüst pénz. — Vizy Józseftől 3 ezüst, 2 réz, 1 ón pénz. — Varga Istvántól 1 ezüst, 1 rézpénz. — Fibán Lajostól 3 rézpénz. — Özv. Dunaiszkyné Péterfi Rozáliától 1 ezüst pénz. — Köblös Istvántól 1 ezüst pénz. — Hatfaludi Istvántól 3 ezüst, 3 rézpénz. — K. Váradi Ádámtól, egy Aranyos Lónán talált mentegomb ezüstből és Nagy-Szőllősen talált vasgyűrü. — Wolff Gábortól 7 ezüst, 2 rézpénz. — Schuszter Gyulától 1 ezüst pénz. — Béldi Gergelytől 1 ezüst pénz. — Gámán Zsigmondtól 4 rézpénz. — Zádor Györgytől 1 ón barcza. — Németi Józseftől 1 kis bajuszfésü, 1 kis hal gyöngyházból, 1 üveg pecsétnyomó, 1 szelencze fedél, 1 ezüst, 10 rézpénz. — Mádai Jánostól 2 ezüst pénz. — Kiss Mihály unit. esperes, Al-Dobolyi Kovács Péter és Gáspár Alberttől, Al-Dobolyon talált fél malomkő, 6 db cserép edény, 2 dombormivü kályha-cserép 1627-ből, 25 ezüst, 8 rézpénz. — Maksinczky Rudolftól 3 réz, 1 ón pénz. — Végre jelentetik, hogy K. Váradi Ádám ur az 1865. márczius havában bejelentett 56 db bronz régiség és 350 db vegyes érem iránt kinyilatkoztatván, hogy azokat föltétlenül ajándékul adta, e tárgyak is besoroztattak a gyüjteménybe. — Csere utján jött be 1 arany, 20 ezüst és 19 rézpénz, a melyekért kiment 1 arany, 20 ezüst, 11 réz- és 1 ónpénz.

III. Természeti tárgyak: Mialovics Györgytől 1 gypaetus barbatus és 1 Colymbus Septemtrionalis. — Gyertyánfi urtól 1 ardea ralloides. — Klir Jánostól 1 pandion halioëtes és 1 sterna hirundo. — Ifj. Knöpfler Károlytól, columba risoria tojás és póksorozat. — Nagy Leopoldtól, sylvia cinerea fészek tojással. — Demeter Lajostól 1 meles taxus juv. — Riepel nyug. főhadnagytól 1 larus fuscus juv. — Kleinkempel Károlytól 1 carbo cormoranus ♀. — Hutter Sámueltől 1 aquilus naevia juv. — Hermann Ottótól 1 totamus maculosus ♀, 1 totamus hypolencos ♂, 1 cobitis taenia és póksorozat. — Bartha Jánostól 1 strix funerea juv. — Eichler Józseftől 1 ardea purpurea ♂. — Szabó Károlytól 1 apus cancriformis. — Ujfalvi Sándor hagyatékából 1 canis lupus ♂ és 1 canis vulpes ♂. — Wolff Gábortól egy darab ásvány.— Kremnitzky Fülep Jakabtól 13 db közet az általa fölfedezett gazdag kéntartalmu trachyt és perlit szirtekből a keleti havasokról és 5 darab ásvány. — Zsombori Lajostól 2 töredék egy cervus alies kövült szarvából. — Pávai Elektől 3 db közet és kövület Kolozsvár határáról. — Ujvárosi Ferencztől 1 mammuth-csont Kökösről. — Campioni Zsófiától 1 anas moschata. — Cserében jött 3 feles pele canusért, 1 felis domestica, 1 ardea cinerea, 1 pavo cristatus csontváza. — Vásároltatott 8 darab arany stufa

Közli:

Finály Henrik, titkár.

*) Benkő Mihály ur óhajtása szerint közöljük a beküldött darabok mivoltát: Régi pénzek: Marcus Antonius triumvirtól 3 denár a II. XVII. és XIII. legioé. Vespasianustól 1 denar 77. vagy 78-ból Kr. u., Juliától, a Titus leányától, 1 denar Venus Augustával, Antoninus Piustól 1 denar 150-ből Kr. után, ez egy kopott rézpénz. — Ujabbkoriak: II. Mátyás garasa 1617 ből, II. Rákóczi Ferencz 2 tizese 1705-ből; Oláhország számára a muszkáktól vert 2 parás 1773-ból és 1 parás 1772-ből, III. Napoleon 10 centimes-je 1855-ből, egy hamis jaromlik I. Mahmud császártól 1739-ből és végre egy réz emlékpénz, a melyet a jésuiták a japáni martirokra verettek. F.

A szinház ügyében.

A „Korunk“ azon megjegyzésére, „hogy a közóhajtás szerint az itteni szinházat concursus utján kellett volna kiadni“ — szolgáljanak felvilágositásul a következők: Hangosan nyilvánult közóhajtás volt az: hogy a szinház szinigazgató Follinus Jánostól elvétessék. Ennek elég tétetett. Hat héti concursus után, miután a szinházat Follinusnak adni nem lehetett, a jelentkezett és maga idejében névszerint közzé tett öt folyamodó között azonban egyedül Reszler lévén az, a ki nagyobb társulatot és operát is (melyet szintén megkiván a közóhajtás) tartani szokott, (a más három folyamodó Szilágyi Béla, Bényei István, söt a Hubai féle is, a melytől csak müvezető Szathmári Károly folyamodott, csak szinmü és operett társulatok levén) f. évi február 6-án a szerződés Reszlerrel megköttetett. Reszler a rosz téli és még roszabb nyári debreczeni szinidény folytán fizetésképtelenné vált s szini kellékei julius elején, midőn társulatával Debreczenből távozott, a hitelezők részére lefoglaltattak, miből oly zavarra nyilt kilátás a jövő téli szinidényre nézve, melynek sem a szintársulat tagjait, sem a közönséget kitenni nem lehetett. Amde hamarább mint augustus 2-án intézkedni nem lehetett, e napig mint szerződésszerü határnapig kelletvén Reszlernek társulata névsorát bemutatni, csak is e napon tünhetett ki jogszerüen — a mint valóban ki is tünt az: hogy Reszler nem fog kielégitő társulatot ide hozhatni és itt akadály nélkül működhetni, átalában: az e részben sürgösen szükségessé vált intézkedés lehetősége attól függött, valjon Reszler, bárha csak névlegesen is, teljesiti-e a szerződés fenérintett pontját, vagy nem. Már pedig a ki a szinházi ügykezelést csak némileg ismeri, az tudja azt is, hogy a szerződések sajátképpi ideje Virágvasárnapja. A szakértő, kivált ha fontolóra veszi még azt is, hogy a február 6-káig jelentkezett többi folyamodók között egy sem találkozott, a kinek anyagi állása a Reszlerénél biztosabb alapokon nyugodott volna (kettőnek társulata hónapok előtt feloszlott már, a harmadiké éppen most van a feloszlás pontján), s a kinek ennél fogva a szinházat, az opera nem lététől eltekintve is, még akkor át lehetett volna adni, következőleg a Reszlerreli szerződés meghiusulása után sem a folyamodók közé visszanyulni s azok közül választani, sem pedig azokra, a kik nem folyamodtak, s a kikről tudva van, hogy másutt le vannak kötelezve, számitni nem lehetett — a szakértő mondjuk: bizonyára nem fogja azt tanácsolni, hogy aug. 2-án bárha csak 4 héti pályázat nyittassék, mely e szerint september 2-kán végződött volna, s oda számitva még azt is, hogy a folyamodványok tárgyalása, a szerződés megkötése is stb. — miután a folyamodók egyike sem lett volna itt helyt — még vagy 10—14 napot igénybe vett volna. S azt csak nem hiheti senki, hogy egy october közepén kezdődő szinidényre september közepétől kezdve azaz 4 hét alatt, a rendes szerződési időn kivül, az itteni mü-igényeknek megfelelő társulatot, kivált miután opera is kivántatik, csak ugy reptében összeállitani lehessen. Söt ellenkezőleg, éppen és csak is az által tétetett lehetővé egy a közkivánatnak megfelelő társulat ide jövetele a közeledő szinidényre, hogy a részben már megalakult Reszler féle társulatnak, — (melynek tagjai, abban az esetben, ha a szinház egészen más kezekre kerül, a bizonytalanság martalékául estek volna) — valamint Havy bukásakor tenorista Follinus, ugy most rendező Fehérváry személyében mintegy más főnök adatott. Oknélkül nyugtalankodnak tehát némelyek; a folyamatban levő munkálatok eredménye a közóhajtást bizonyára ki fogja elégitni, kezeskedik erről az uj igazgató szakavatottsága s ügyessége, csak legyen a n. é. közönség is szives az eredményt türelemmel bevárni, s idő előtt ne itéljen.

Sándor József,

a nemzeti szinház titkára.

A dézsi ev. ref. egyház reáliskolai alapügyi bizottsága évi jelentése ez alap állásáról.

Tisztelt egyházi közgyülés!

Bizottságunk a t. egyházi közgyülés 1855-ik évi 86-dik számu határozata értelmében éppen készülendő volt működéséről jelentését a t. egyházi közgyüléshez megtenni, s egyuttal a teendők iránti véleményét is határozás és intézkedés végett előterjeszteni, mi végett a ./. alatt mellékelt pénztárt vizsgáló fiók-bizottmánya részletes jelentéstétele bevétele után, rögtön nevezett ki kebléből fiok-bizottságot, az épitkezés megkezdhetésére nézve is, a megkészitendő mérnöki részletes számitások alapján okadatolt véleményes munkálatot adni be, mit ./. ./. jegy alatt ide mellékelünk, midőn a t. egyházi közgyülés idei 80. számu határozata alatt jelenlegi kebli gondnok Pécsi Imre atyánkfiának a lerontandó épületek jövedelmének honnan leendő fedeztetése iránti kérdezősködő beadványát s Dézsi Károly és társainak az épitkezés ellen beadott nyilatkozatokat azon meghagyással közli bizottságunkkal, miszerint működésünkröli jelentésünket megtéve, egyuttal ezekre nézve is adnánk kimeritő adatszerü véleményes tudósitást.

E kettős kötelességnek kivánunk eleget tenni. Azonban mielőtt ujabbkori eljárásaink s azok eredményei részletezésébe ereszkednénk, a t. egyházi közgyülés által, hozzánk áttett nevezett okmányok szelleméből meggyőződvén arról, hogy egyházunknak befolyásosb tagjai közt is vannak olyanok, kik egyházunk régebbi intézkedéseiről vagy megfeledkeztek, vagy egyáltalában azokról tudomásuk nincs. Kötelességünknek tartjuk az egyház reáliskolai alapja keletkezése s fejlődése főbb mozzanatait is rövideden ismertetni.

Egy sötét, de fényes jelenségekben gazdag korszakba vagyunk kénytelenek visszavezetni a t. egyházi közgyülés figyelmét, melyben a teljesen központositott birodalmi önhatalmu kormány országos intézményeinket merőben felfüggesztve, a szabad rendelkezése alatt álló összes hatóságokkal minden lehetőt megtett hazánk politikai s nemzetiségilegi beolvasztására; de melyben a világ szerződésileg biztositott önkormányzatu protestáns egyházak nyilvánosan kezelt intézményei egyedüli, de biztos térhelyet nyujtanak az áldozatkész s a nemzet jövője iránt kétségbeesni nem tudó hazafiui működésnek, mignem magyar alkotmányos életünknek e legszilárdabb alapja, protestáns egyházi szerkezetünk megtámadva nem lőn, s ez még a szellem felett is uralkodhatni magát feljogositottnak s elég erősnek képzelt hatalom férfiai bukását nem eredményezé.

E korszak, mely 1859-ben kezdődött s 1861-ben végződött, helyi egyházi életünkre nézve is váltságos volt. Nem egyszer kellett egyházunk testületi jogaiért s alapitványai megtarthatásáért küzdeni, de a küzdés csak erőnket növelé s egyházunk szellemben, vagyonban még növekedett a nyomás alatt. E korszakba esnek egyházunk reáliskolai alapja kezdeményezése, s azon intézkedések, melyek az alapnak beszerzési, kezelési módját s rendeltetését, a jövőt is kötelezőleg elhatározzák.

De lássuk rendre!

Működéseiben egy ideig felfüggesztve volt egyházi testületeink tanácskozási s intézkedhetési jogaikat visszanyervén, 1854-től kezdődőleg az akkor berendezett germanizáló öszpontositási hajlammal saturált s egyházi belszervezetünkkel éppen nem rokonszenvező férfiakból ujonnan alakitott politikai hatóságok egyházunk alapjait megröviditő számos intézkedéseik ellen nem egyszer küzdöttek. Többek közt 1835 ben a dézsi cs. kir. járáhivatal 2125. sz. a. több nemü épitkezési intézkedések megtételére szólitván fel egyházunkat, egyuttal követelé, hogy a piacz nyugati oldalán a templomkerités mellé épitett fabódék- és mészárszékeket egyházunk rontassa le, a város közegészségi s szépitési érdeke ezt kivánván.

Miként védte egyházunk magát az évenként 410 frt 13 kr váltópénzben az akkor megkülönözve nem volt összes egyházi és nevelési alapjainak jövedelmezett épületei lerontatását követelő politikai hatósági rendelkezés ellen, nem tartjuk teendőnknek elősorolni, elég, ha egyházunk tanácsa 1855 dik évi 85, 87, 114 és 146. számu határozataira hivatkozunk, melyek szerént felfolyamodások tétettek püspökünk és egyházi főtanácsunk pártfogása kikérése és folytonos értesitése mellett, honnan ez érdekben hasonlóképen történtek folyamodások a volt cs. k. kerületi hivatal, az erdélyi országos cs. kir. helytartóság, s végre a cs. kir. ministeriumhoz Bécsbe, a nélkül, hogy e folyamodásokra kedvező választ lehetett volna nyerni. E közben a dézsi cs. királyi járáshivatal, hogy egyházunkat a lebontásra inkább megnyerje, uj apró boltocskák épitésére szólitá fel egyházunkat, ezekre nézve tervet is készitvén. De a tervet egyházunk czélszerünek nem találva, miután fenálló árubelységei további fentarthatásának reményéről annyival inkább fel kellett mondania, mert végtére egyházunk főtancsa is azok lerontatásába beleegyezését adá, csakis 1856 april 24-ig kérvén a politikai hatóságokat azokat megszenvedni, egyházunkra nézve a jövőt tekintve előnyösebbnek látta a fenálló bódék és mészárszékek lerontatásába beleegyezni oly feltétellel, hogy azok helyiségén birtoklási vonala megszélesittetvén, nagyobbszerü épületek épithetésére helyiséget nyerjen s ez által a piacz egész nyugoti oldalát örök időkre a maga részéről biztositsa. Igy készült az egyház képviselője és az akkor cs. kir. járáshivatal, Dézs városi tanács és esküdt közönség közt 1856 april 22-kén kelt egyezmény, mely egyházunk ezen szándéka értelmében keletkezve, egyházunk tanácsa által 1856. évi 76. sz. a. beadott kebli gondnoki jelentésre előlegesen, s miután a volt cs. kir. kerületi hivatal által 3089. sz. a. megerősitve leküldött 164. szám a. véglegesen el is fogadtatott s megerősités végett az e tárgyban beadott gondnoki véleményes jelentéssel együtt a m. egyházi főtanácshoz felküldetett, honnan 490. sz. a. megerősitve azon utasitással küldetett vissza, hogy egyházi tanácsunk a tervet, mely szerént épittetni fogna, s az alapot, melyből azt fedezhetné, annak idejében felterjeszteni tartsa kötelességének. Itt közben megjegyezzük, hogy a kebli gondnoki jelentésben az egyezmény előnyei és hátrányai is felfejtetvén, s az épitkezési

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj

vonalak részleteztetvén, e véleményezésben már kijelentetik, hogy a nyert helyiségek felépithetése csak is a közsegélyezés igénybe vételével tétethetik meg. (Folytatjuk.)

Levelezés.

Bécs, augustus 12.

Giurgevóról a „Sofia“ hajón fölfelé indultam csütörtökön reggel 2 órakor, és midőn a tulsó parton a rustsuki kikötőnél megállottam, tudtam meg, hogy ott a veszteglő idő azért szünt meg, mert a cholera ott is kiütött, Oláhországban és Moldovában mindenütt szünni kezd; a többi török kikötőnél a 11 napi veszteglő idő még mind meg van egész az orsovai határig, és nevetséges, hogy a törökök a mai napig is milyen komédiával járnak el az ilyen esetnél. A mint a hajó megérkezett a kikötőhöz, két török hozott egy négyszegletü pléhládát, a mely a közepén egy lyukas fenékkel van ellátva és alatta füstölő van behelyezve, egy harmadik török kezében egy vasfogó van és azzal veszi át a leveleket és teszi a ládába, a pénzes csomagok bőrbe vannak pakolva, és azt egy cseberbe kell belökni, a melyben eczet van, s abban megmosák és ugy veszik ki, ha valaki a hajóról tölök valamit veszen, azt a hajóra belökik és a pénzt érte az eczetes cseberbe kell dobni és ő onnan veszi ki, ez a mostani évtizedben szükségfeletti eljárás, a midőn be van bizonyitva az orvosok által, hogy a cholera nem ragadós. Giurgevótól a nagy hajó csak Turuszeverinig jöhet, minthogy a viz kicsi, és onnan Orsováig egy egész kis hajón kell jönni, Orsován ismét egy nagyobb hajóra mentünk által és jöttünk egész Báziásig; ezen gyönyörü vidéket Turuszeverintől Báziásig leirnám, de ha jól emlékszem, az már számtalanszor le volt irva jó iróktól, a kik ahoz tehetséggel is birtak. Hanem annyit kivánok még tudatni, hogy Báziástól Pestig a törökbúza nagyon szép, és általjában minden, és a törökbúza, a mint az utasok mondják, egész Bánátban szép. Pesten és Bécsben minden élelmi szer nagyan megolcsódott a fegyverszünet után. — Bécsben általánosan beszélnek egy a küszöbön álló franczia és porosz háboruról. r. l.

Különféle k.

⁂ A császárné ő Felsége közelebbről ismét Bécsbe utazott Budáról, hogy az aug. 18-iki ünnepet családja körében tölthesse. Aug. 19-kén ismét visszatér Budára, s jelen levén a sz. István-napi körmeneten- 31-kén Rudolf koronaherczeg születésnapját a budai kir. palotában fogja megülni. S ha ezután az időjárás folyvást oly kedvezőtlen lesz, mint most, a felséges Asszony a fenséges császári gyermekekkel azonnal visszatér Bécsbe, különben pedig sept. végeig időzik Budán. Másrészről azonban az hirlik, hogy ő Felsége a Királyné augustus 30-án az esti vonattal tér vissza Budára. A szent István nap lehetőleg fényes megünneplésére az előkészületek folyton folynak.

⁂ Szinházunkhoz a következő téli idényre karmesternek Gócs Edét szerződtették. Az operához Institoris Kálmánt és Rémit. Ez utóbbi egy fiatal, s mint mondják, igen szép tehetségü tenorista.

— Folyó hó 15-kén indult el városunkból Marosi Gergely közszeretetü unitarius tanár ujabb rendeltetése helyére. A nyári szünidőre itt maradt theologusok és gymnasisták a megelőző napon együttesen elmentek kedves tanáruk szállására, s bucsut vettek tőle. Elindulása napján kora reggel 4—5 óra közt már a Feleken voltak mindnyájan. Lehangolva beszélgetés között vártak a tanár kiérkezésére. A távozó tanár nem kevés meglepetéssel látta itt elbucsuzott tanitványait, kik közül egyik szakadozott hangon s bensőséggel igy beszélt:

„A t. tanár ur iránti nagy tisztelet és szeretet hozott minket ki ide, mondá. Mi is kijöttünk a mesterrel a hegyre, mint egykor a tanitványok, mikor az Urnak szine a tanitványok részéről nyilvánuló s az ügy diadaláról kezeskedő erős szeretet és a mennyei igazság büvös hatása által elváltozék. S valamint a tanitványok óhajtják vala egy-egy hajlék épitését a fehéren ott megjelent Mózes és Ilés s a mester számára, hogy ott lakózzanak: ugy mi is óhajtanók hajlékokat épiteni ide, egyet az igazság, egyet a szeretet, s egyet mesterünk számára, hogy ha benn a városban nem is, de legalább itt lakózhassunk együtt. De ez csak óhajtásnak marad. A t. tanár urat az édes szülőföld, s még valami előttünk tán ismeretlen magas czél ragadja, hivja ki körünkből. Az ég áldása kisérje! Szivünknek és lelkünknek édes szülötte: szeretetünk körül fogja lebegni Székely-Keresztis hajlékát és . . . lakóját!!!“ . . . A t. tanár ur melegen válaszolt. Szivükre köté még egyszer ama több igazságokat, melyek bölcsészeti előadásain mindig vonzóan világoltak át. S miért ne lehetne kimondani: könyes szemekkel válának el egymástól?! d—i.

⁂ A mult hó 24-én korszerütlen proclamátiók terjesztése miatt elfogott strazai ügyvéd Eisert Józsefet szoros katonai fedezet alatt Komárom várába vitték.

⁂ Holnap Ulrich József nagyszerü tüzijátékot rendez, melynek záradékául Szabács vára ostromát adja elő. Az ehez szükséges diszleteket szinházunk ügyes festője Beczkai készitette. Az ostrom-röppentyüket Ulrich a pirotechnika legujabb fölfedezései után készíti, mint olvassuk a programmban Pettermann, a tó felügyelője, mint vizbuvár fogja magát bemutatni.

⁂ A „N. Fr. Pr.“ ugy értesül, hogy a legközelebb kibocsátandó uj állampénzjegyekből 30 millió a Ferencz József-vaspálya épitésére fog fordittatni. E 30 millió előleg jellegével fog birni, mely visszafizettetik, mihelyt a pénzpiacz viszonyai javultak: fedezettül elsőbbségi kötvények fognak letétetni a pénzügyministeriumnál.

⁂ A „K.“ szerint alaptalan az a hir, hogy Hindi Árpád elfogatott volna Pesten.

⁂ A napokban Sinfalván gondatlanságból eredt tüz miatt 12 ház a hozzá tartozó mellék épületekkel együtt elégett. A kár nagy, mert a gabonát, mely minden udvaron össze volt már hordva, nem lehetett megmenteni. A szomszédos helységek siettek az elégettek nyomorát a kitelhetőleg enyhiteni.

⁂ Szokoly Victor Mészáros Lázár a volt magyar hadügyministernek igen érdekes emlékiratait adja ki. A boldogultnak végperczeit s halálát Bickersteth Janka irja meg ez emléklapokhoz. A mü a fogyhatatlan buzgalmu Ráth Mór kiadásában jelenik meg.

⁂ Klapka vállalkozásáról most Roznauból is érkeztek némi közelebbi adatok, ott ugyanis folyó hó 4-kén azon hir terjedt el, hogy Karlovitzra magyar szabad csapatok vonultak volna be. A csendőrségi parancsnok azonnal őrjáratot tett oda, de a magyar csapatok kezébe esett. Vasárnap reggel 9 órakor egyszerre lovasok száguldottak a városba, s felhuzott revolverekkel vizsgálták meg a csendőrségi laktanyát, hol azonban senkit sem találtak, és elálltak minden kijárást. Ezután nemsokára megjött a főcsapat is Klapka parancsnoksága alatt; az még 1515 emberből állt, köztük nehány száz lovas. Kék flanell zubbonyt és bason szövetü nadrágot viselt, fejükön piros franczia sapka volt. A csapatnál két tábornok, négy ezredes és számos törzstiszt volt, köztük több franczia és olasz, a legtöbben azonban magyarok voltak. A levelező többi közt a csapatban a Wasa-ezred két volt tisztjét is látta, kik Olmützben nagyon ismeretesek. A csapat az alkalmas téreken elhelyezkedett s hust, kenyeret, zabot, szénát, vásznat, tépést s orvosságokat requirált, mindent porosz ezüst pénzzel a legpontosabban kifizetve. Este felé egy czigány zenebanda játszott a téren, mig a tisztek a „Radhoschi“ vendéglő előtt ültek. Egyszerre csak beszáguld egy trombitás s riadót fuj. A csapat összefutott s azonnal Meseritsch felé indult. A gyors tovaindulás oka az volt, hogy császári dzsidások közeledtek Frankstadtról, kik egy magyar őrnagyot, ki gondtalanul kocsizott Frankstadt felé, el is fogtak. Egyidejüleg azt is lehetett hallani, hogy Karlovitzról egy császári dandár vette üldözőbe a magyar fölkelőket s nyomukban van. A császári csapatok meg is érkeztek, de csak másnap reggel 8 órakor. A Rosbach ezred, dzsidások, vadászok s egy ütegből állt létszámuk. A magyarok ez alatt zavartalanul elérték Pohlt, honnan két vasutvonattal szállittattak Oderbergen át Poroszországba. A csász. csapatok, melyek Roznaura érkeztek volt, fáradságos menetek által nagyon ki voltak merülve, a legjobban fogadtattak s Roznaun maradtak ma. A magyarok közül e városban két közember visszamaradt, egy harmadik holt részeg volt. Ez emberek további sorsa felett tárgyalások folynak. Karlovitzon ily fogoly, mint szökevény, agyonlövetett.

⁂ A Poroszország részére fizetendő hadikárpótlási összeg a bécsi nemzeti banknál éppen csomagoltatik, s szerdán a bécsi főhivatalban a tovább küldésig eltétetik; e tekintetből ezen raktár összes ajtai és zárai ujra helyreállittattak s éjjel, nappal katonaőr állittatott az épület elé.

⁂ A mexicoi császárné a „Mem. Dipl.“ szerint körülbelül csak tiz napig fog Párisban időzni, miután Mexicoba való visszautazása előtt meg akarja látogatni magas rokonait Brüsselben s Bécsben, s utazását Miramareig kiterjeszteni. A császárné ezután Párisba tér vissza s St. Nazaireban száll hajóra Veracruzba utazandó.

⁂ Egy olasz emissarius Bécsbeni elfogatásáról irják: Gr. St. főhadnagy és Z. hadnagy a Lichtenstein huszárezredből augustus 9-dikén este mintegy 8 óra tájban Bécsben a Jägerzeilen egy vadásztiszttel találkoztak, kinek melle maltai kereszttel volt feldiszitve. De minthogy egyenruhája nem vala egészen szabályszerü, a fennevezett két tisztben gyanut ébresztett és Z. hadnagy a vadásztiszthez ment és kérdezi öt: „Ön zászlóaljánál szolgál-e Z.?“ (Saját nevét mondván.) „Igen — válaszolá a kérdezett — jól ismerem öt, és legjobb barátaim egyike.“ „Ön nem osztrák tiszt“, viszonzá a hadnagy, „s ön követni fog engem a térparancsnoksághoz!“ Az idegen a helyett, hogy engedelmeskedett volna, futásnak eredt, üldöztetve a két tiszt és számos polgári egyén által. A vörös csillagutczában több vele szembe jövő egyén által feltartóztatott, de miután kardot rántott, senki sem bátorkodott öt elfogni. Midőn a két tiszt megérkezett, az idegen ezeknek is ellenszegült, s Z. hadnagy, ki öt lefegyverzé, jobb kezén megsebesitette. Ezután letartóztatott, és a katonai hatóságnak átadatott. — Mint a „Vorst. Ztg“ értesül, az illető egykori garibaldista tiszt, ki Bécsben mint emissarius vagy kém tartózkodott.

Politikai hirek.

Austria. A „Times“ bécsi levelezője megbizható forrás nyomán tudni akarja, hogy a poroszok valószinüleg még e hónap vége előtt ki fogják üriteni az osztrák területet, miután a békeelőzetek oly gondosan állapittattak meg, hogy egy kis stylistikai változtatással békeszerződésnek használhatók. (?) „Benedetti gróf,“ irja ugyanazon levelező, „mint közvetitő nagy tapintatot fejtett ki. Minden erejét megfeszitette volna, hogy Bismark grófot rábeszélje, miszerint álljon el Osztrák-Szilézia kivánt bekeblezésétől. Felszólalt a franczia követ a szász király mellett is. A porosz miniszterelnöknek azt mondotta volna, hogy Napoleon császár hálára érzi megát lekötelezve azon férfi utóda iránt, ki mindig hü barátja (Frigyes Ágost) volt a napoleoni dynastia megalapitójának. Károlyi gróf szivesen járt volna közbe a porosz premiernél a hannoverai király javára, azonban a porosz miniszter röviden azt felelte neki, hogy ha Austria oly dolgokba keveredik, melyekhez semmi köze, a fegyvernyugvásból aligha lesz fegyverszünet.“

Angolország. London, aug. 8. „Csak tenyérnyi nagyságu, de elég világosan látni egy fenyegető felhőt emelkedni a politikai láthatáron, mely Svájcznak veszélyt hirdet. Azon sejtelem, hogy a Páris és Berlin közti egyezményben Svájczról, ugy szintén Belgiumról is megemlékeztek, mindinkább nyer terjedelmében. Belgium biztositása miatt már értekeztek az itteni udvarral és az angol államférfiakkal Belgium részéről. Hogy valjon bekövetkező esetben angol actio lépne-e közbe, nyilt kérdés marad. Legkevésbé történnék meg akkor, ha a torik volnának a kormányon, kiknek hadi politikájától fél a nép. A vhigek maguk részéről a Manchester iskola benemavatkozási tana által sokkal inkább meg vannak kötve. A kis államok, különösen Svájcz, mely Franczia ország, Olaszország és a nagyobb részint porosz uralom alá igázott Németország közé van beékelve, még annak idején lássák magukat el. Svájczra vonatkozólag is ismernek Bismark-féle „Vér és vas elméletet,“ melynek megvalósitása talán ma épp oly lehetetlennek látszik, mint látszott annak négy év előtt tett nyilatkozata.“

London, aug. 10. Roppant sensatiót idézett itt elő az a hir, hogy a franczia kormány a berlini kabinethez intézett jegyzékben az 1814-ki határok helyreállitását kivánta. Noha még bizonytalan, vajjon alapos-e vagy nem ezen hir, mégis nagyon sok hivőre talál, s általános feszült figyelemmel várják, hogy milyen hatást fog Berlinben előidézni; mivel végre megtudná a világ, miben áll azon hir valósága, hogy Bismark Napoleon császárnak bizonyos árt igért annak idejében semlegességéért. A pár óra előtt érkezett távsürgönyhöz csak a „Daily News“ és a „Morning Advertiser“ szól hozzá. Az a nagy kérdés — mondják — valjon Poroszország teljesitendi-e ezen követelést, melylyel Lajos Napoleon olyan kereken állott elő? Nem hihetjük. Ha enged Poroszország elveszti, azon praestigiumát, melyet legközelebbi diadalaival szerzett; ha nem enged, akkor nincs más választása, mint a háboru. Ha Lajos Napoleon az 1814-ki határokat kivánja, az valóban nem csekély határkiigazitás lenne. Nemcsak Poroszország rajnai részéből jelentékeny darabot, hanem Belgium nagyobb részét is eltulajdonitaná; akkor aztán az a kérdés támadna, valjon Angolország csendesen, tétlenül maradna-e, mig Franczia ország Belgiumban bevégezné bekeblezési munkáját. Ha szenvedőleg viseljük magunkat, Antverpen Angolországra nézve maradandó fenyegetéssé válik. Attól tartunk, hogy még csak a végnek az elején vagyunk. Európát azon veszély fenyegeti, hogy olyan lángba fog borittatni, a milyent még nem látott a világ.

Franczia ország. A „N. Fr. Presse“-nek irják: „A császár visszaérkezett St. Cloudba, részint azért, mert a vichyi fürdő nem szolgált egészségére, részint mivel minisztertanácsot fog tartani, a melylyel a szállongó hir tábornagyi és titkos tanácsi gyülést is hoz összeköttetésbe. MacMahon megérkezése némileg támogatja ezen hir valódiságát. Ugy látszik azonban, hogy még bizonyos diplomatiai nehézségek forognak fenn, melyek nem az osztrák-olasz fegyvernyugvási alkudozásokra vonatkoznak. Mondják, hogy Austria és Poroszország a békeelőzetek felfogására nézve nincsenek egyértelmen; sőt hogy Austria a németszövetségből kilépésének megszoritott értelmet igyekezik adni, a minek nem sok jelentősége lehet, ha Franczia- és Poroszország jó lábon vannak egymással; ellenben ha másképp fordulna a viszony köztük — mint rebesgetik már kezd is fordulni (?) — az egészen más lenne. Mondják, hogy a császár kezdi méltó figyelembe venni a franczia közönség, hadsereg, de különösen a gárda porosz gyülöletét, (?) s innen volna magyarázható, hogy nem kell neki Luxenburg, hanem egészen más kárpótlási terveket forralna.“

A „Constitutionnel“ azt irja: „Vilmos király beszéde csak a belügyekkel foglalkozik. Mellőzve azt, a mit a határok kiterjesztéséről, mint a legutóbbi katonai események eredményéről s egy Poroszország vezérkedése alá helyezendő szövetségi hadsereg alakitásáról mond, csaknem kizárólag a korona és a parlament közötti villongásról s annak szükséges voltáról beszél, hogy ezen villongásnak minél előbb végét kell szakitani. — A király e tekintetben lehető legbékülékenyebb szellemben fejezte ki magát s annyival inkább hinni kell, hogy szavai meghallgattatnak, minthogy a hadsereg diadalai az ellenség törekvéseit jelentékenyen meggyöngitették, vagy alább szállitották.“ A „N. Pr. Ztg“ pártjának önámitásaira és az ezen lap által használt szólásmód tulcsapongásaira vezetvén a figyelmet, megvallja a „Constitutionnel,“ miszerint még a trónbeszéd után bizonytalanságban érzi magát a Poroszország általegészen vagy részben meghóditott országok jövendőbeli sorsát illetőleg. „Vilmos király — ugymond — mély hallgatásba burkolózik ezen pontra nézve. „Ha Bajorország, Hessen-Darmstadtra és Würtembergre nézve most még nem igen lehet is czélzó ujjmutatásokat alkalmazni az ezen országok feletti alkudozások kimenetelére vonatkozólag; Hannoverre, Kurhessenre és Nassaura nézve — közvélekedés szerint — nem lett volna szükséges ugyanezen visszatartózkodás.“

A „Journ. des Debats“ a porosz trónbeszédben olyan uralkodó szólását leli fel, a ki büszke arra, hogy a legnehezebb vállalatok egyikét szerencsésen megoldotta s bevégezte, de a kit diadala nem tett oly felfuvalkodottá, hogy most parancsoló ur hangján beszéljen. A „J. des Debats“ nem lát rá okot, hogy kételkedjék a király abbeli nyilatkozatának őszintesége felett, hogy ezentul a viszálkodásnak örökre (!) el kell mellőztetni. Ezen viszálkodásokat tulajdonképpen csak most fejtik meg az események. Mivel a király és minisztere valódi terveit nem ismerte a parlament és az ország, azt gondolták, hogy ezen viszálkodás csak azért idéztetett elő, mert kisérletet akar a kormány tenni, hogy az országos képviselet romjain személyes önuralkodás alapját vethesse meg. A tulajdonképpeni szándék sokkal nagyobb mértékben viselte magán egy összeesküvés jellegét, hogysem azt a parlament szine előtt köztudomásra lehetett volna hozni. Bismarknak nagy és jól szervezett hadseregre vala szüksége, s minthogy a képviselőház a német jellemmel járó sajátságos szivóssággal minden évben megtagadta ezt tőle, Bismark nem mondhatta el a parlamentnek, hogy mire kell neki az a hadsereg. „Nem szándékunk — mond a „Debats“ — az efféle eljárást igazolni, csupán csak történelmileg kivánjuk az esetet egyszerüen megvilágositani. Annyi bizonyos, hogy Bismark és királya, az ország tanácsának kikérése nélkül a legveszedelmesebb vállalatba fogtak. Igaz, hogy sikerült a vállalat, de szerencsétlenül is üthetett volna ki, s mily iszonyu felelősség hárult volna akkor a vállalkozókra? Azonban a jó siker sok dologra feledékenységet és megbocsátást szokott hozni, s nem igen hihető, hogy a porosz kamara annyi szerencsével végrehajtott tények után, melyeknek eredménye Poroszország megnagyobbodása, még tovább is haragot tartson a kormánynyal. A kormánynak most már nincs oka semmiféle tervét titokban tartogatni, vagy a parlament közreműködése nélkül törekedni annak végrehajtására, s ennélfogva nem is láthatni semmi okot, a miért megujitsa a belviszálkodást, mely az ország jelentékeny részét elidegenitené tőle. Söt inkább az most a kormány érdeke és feladata, hogy a bekeblezendő népek szabadelvü vágyait és törekvéseit kielégitse, megadja s bizalmat gerjeszszen bennök az által, hogy saját országának népképviseletével jó egyetértésben él.“

Olaszország. A „Köln. Ztg“-nak irják: „A nagy haditanácz, mely jul. 28-án a fegyverszünet elfogadása felett határozott, meglehetősen heves volt. Cialdini a háborut a végletekig kivánta, még ha Olaszországnak egymagának is kellene azt folytatni. Ő egyrészt Austria katonai állapotát ecsetelte és saját hadseregének hadképességét oly szinekkel, hogy a többséget már majdnem rábeszélte annál-inkább is, mert a király nem óhajt egyebet, mint magát rábeszéltetni. A had- és tengerészetügyi ministerek azonban az érem hátlapját mutatták be és az ő befolyásuknak köszönhető, hogy a béke-politika marad felszinen.“

A „N. Fr. Pr.“-nek irják: „Olaszországi kitünő forrásból az hirlik, hogy Garibaldi közel volt ahoz, hogy a parancsnokságot letegye. A vele való bánásmód, valamint a fegyverszünet kötése igen fölingerelték öt az olasz fövezénylet ellen. A kormány attól fél, hogy Garibaldi ilynemü elhatározása az önkénytesek és a lakosság közt nyugtalanságokat idézne elő. Különben föltehető, hogy Garibaldi nem fog oly lépést elkövetni, mely a kormányt, melynek megbizása folytán eddig cselekedett, jelentékenyen compromittálhatná. Megemlitendő, hogy az olasz önkénytesek egy nagy száma a háboru kezdete előtt — a kormánynak tett hüségi eskün kivül — a cselekvési párt teljhatalmujának is tettek még le külön esküt, mely által kötelezik magukat „a fegyvereket mindaddig le nem rakni, mig Róma nincs fölszabaditva.“ Föl lehet tenni, hogy ezen esküt teljesületlen fog maradni; Custozza és Lissa után még inkább valószinü ez, mint azelőtt.“

Németország. A félhivatalos „Zeidlersche Corrosp.“ Werther báró megérkezésére vonatkozólag igy ir: „Megfogható, hogy az osztrák kormány siettetni óhajtja a béke müvének befejeztetését. Poroszországnak sem szándoka Austria óhajtását meghiusitni vagy megvalósulását huzni, halasztani

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj

mesterséges nehézségek előidézése által. De épp oly kevéssé szabad a német nép vagy a külföld irányában azon benyomást ébresztení: mintha a békealkudozásoknak annyira komoly s meszsze jövőre ható munkája elhamarkodott felületességgel folytattatnék. A kétértelmüségek, a melyek miatt később czivakodás támadhatna, elháritandók; mert Poroszország érdeke, hogy Austria, mielőtt kezébe fogja a tollat a szerződés aláirására, tisztában legyen a békeokmány magyarázatával. Az 1864. oct. 30dki béke 3-dik czikkelyéből látni lehetett, menynyire veszedelmes az, ha a szerződés kifejezései későbbi magyarázatot nyernek. A porosz diplomatia megteendi a magáét, hogy ily veszély ne keletkezhessék ismét." Poroszország gondoskodni akar arról, hogy a békeszerződést maga szerkeszeze és magyarázza Austriának.

Berlin, aug. 13. Folgt-Rhetz tábornok Hannovera főkormányzójává neveztetett ki. Ysenburg herczeg állitólag utasitást kapott, adja tudtára a hannoverai királynénak, hogy ennek Hannoverában való továbbmaradása oly kellemetlenségeket vonhat maga után, melyet saját érdekében el kellene kerülnie.

A porosz felsőházban a felirati viták azzal végződtek, hogy a bizottmányi javaslat elfogadtatott. Az alsóházban Gneist és Grabow s Waldeck urak nyujtottak be felirati javaslatokat.

Mexiko. A newyorki „Tribune" szerint, a Mexikoból Washingtonba érkező magán levelek azt jelentik, hogy „Miksa császár Daus-val a franczia küldöttel, következő szerződést kötötte: Hétezer franczia mexikoi szolgálatban marad és öt éven át Mexikó által tartatnak el. Francziaország azonfelül a mexikoi kormány polgári szolgálatának fedezéseül öt éven át havonként 500,000 dollárt utalványoz. Miksa császár Francziaországnak ezen előlegek és egyéb követelmények zálogául átadja a Vera-Cruzból Mexikóba vezető vasutat. A mexikói bevételek franczia hivatalnokok által szedetnek be. — A csatatérről érkező tudósitások még mindig kedvezőtlenül hangzanak a császári csapatokról. Huachiango meg van szállva a szabadelvüek által és Monterey valamint Tampico komolyan vannak fenyegetve általuk. Beszélik, hogy Tampico már kezükbe került."

Ujabb. Páris, aug. 14. A „Times" azt hiszi, hogy Francziaország harczias szándokait annak ló- és salitrom-bevásárlásaiban vélik felfedezni. A franczia kormány az évi pótlovazást azért sietteti, — mivel az idegen kormányok összesen 20,000 lovat vásároltak. — A löporkészlet elégséges, — s igy a kormánynak nincs szüksége salitrom bevásárlására. — A császár békés szándékairól tanuskodik egy rendelet is, mely az 1859. évi korosztály kiszolgált katonáit a megállapitott idő előtt elbocsáttatni rendeli. Mac Mahon marsal azért jött Francziaországba, mivel apósa meghalt; a marsal a császár által nem fogadtatott.

Legujabb. Bécs, aug. 16. A béketárgyalások Prágában bevégződtek s az Olaszországgal folyó béketárgyalások nem fogják akadályozni a végleges békekötést Poroszországgal. A prágai béketárgyalásnál Olaszországnak Austria általi elismerése feltételképp kimondatott.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Augustus 17-én: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 63.—. 5% Metalliques 100 frt 59.—.—Bankrészvény 697.—. Hitelintézeti részvény 200 forint 142.19. London 10 ft st. 100 frt 23½ kr 126.—. —. Ezüst 124.59. Cs. kir. arany 6. 2. — 1860. kölcsön 73.90.

Augustus 13-án: Földtehermentesi kötvény magyarországi 64.—. Erdélyi 61.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Piaczi árak:		Alsó ausztriai mérő: Tiszta-buza.	Elegy-buza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török-buza.	Marhahus fontja.
		krajczárokban.						
Nagy-Várad,	august. 7.	350	290	280	180	170	340	16
Beszterczе,	„ 7.	400	250	240	—	150	460	10
Brassó,	„ 3.	468	346	268—254	214—200	106—106	372	12
Dézs	„ 7.	420—360	320—280	230—200	—	170—150	420—400	11
Károlyfehérvár,	julius 14.	428—420	380—372	268—260	—	190	320—312	12
Maros-Vásárhely,	aug. 9.	335—330	286—274	285—275	—	118	366	11
Nagy-Enyed,	„ 9.	400—372	352—292	262—224	—	140—120	320—320	10
Szamosujvár,	aug. 13.	360—240	300—240	280—260	—	170—150	400—400	10
Szászváros,	„ 4.	400—390	300—290	230—220	—	144—140	340—330	10
Szász-Régen,	„ 9.	370—320	270—260	240—224	200—190	125—120	360—340	11
Szeben,	„ 10.	427—373	347—293	280—253	253—253	133—107	427—400	13
Sz-Udvarhely,	julius 31.	400—400	300—300	300—300	—	170—170	360	10
Torda,	aug. 4.	426—374	320—294	280—270	186—180	160—155	400—385	11

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(265) (3—3)

Megürült tanszék.

Az erdélyi k. kormányszék folyó év julius 31-röl **16,763** szám alatt kelt magas rendelete nyomán, ezennel a csöd a N.-Szebeni katholikus tanodánál megürült klassikai nyelvészettani állomásra (melynél tanitó nyelvül a német használtatik), 945 frt o. é. fizetéssel évenként megnyittatik, igény hagyatván fenn az illetőnek még minden tizedik évbeni 105 frt o. é. pótlék fizetésre, mely a tizévenként közmegelégedésre folytatott tanitás minősége szerint itéltetik oda

Folyamodók utasittatnak egyszersmind, keresztlevél, tanulási bizonyitványnyal, s tanképességökről szóló vizsgálati okmánynyal ellátott kérelmeiket, melyekhez még eddigi alkalmazásokat, s a honi nyelvek (a magyar és román) ismeretét tanusitó okmányoknak is csatolva kell lenni — illető hatóságuk útján, az erdélyi k. Főkormányszékhez intézve, a N.-Szebeni cs. k. államtanoda igazgatóságához hat hetek alatt bényujtani.

N.-Szebenben, 1866 augustus 8-án.

NEM HIVATALOS.

(268) (1—1)

Alólirt tisztelettel tudatom a t. cz. városi s vidéki közönséggel, hogy a bécsi

„APIS"

nevet viselő- marha-biztositó banküguynökséget átvettem.

A közóhajtás és sürgös szükségnek vélek eleget tenni, midőn ez új biztositási ágot vidékünken meghonositom, főleg most midőn a hirlapokból értesülünk, hogy a marhadög hazánk határain oly érzékeny károkat okoz. A ki tudja mily kévéssé mentenek meg a szokásos elővigyázati eszközök az ilyen csapásoktól, bizonyára sietni fog magát a fenyegető veszteség ellen biztositni. Elvállal a bank biztositás végett lovakat, szarvasmarhákat, öszvéreket s szamarakat és pedig úgy mindennemü dögvész, rögtöni balesetek, mint egyes betegségek által okozható elveszések ellen. A biztositási díj lehető legcsekélyebb összegben van megállapitva, a pontos ügykezelést pedig feladatának tekintendi.

A dijak mindennemü dögvész, egyes betegségek és rögtöni balesetek által szár mazható elveszések ellen, következő százalékban vannak megállapitva u. m.

100 o. é. frt érték után, egy évre:

Szántó-, illetőleg gazdasági *lovak*	3—10 évesek	4%
Ugyan olyanok	10 éven felül	5%
Kereskedők, mint tejárusok, kertészek vidéki kenyér sütők stb. lovai	3—10 évesek	5½%
Ugyan olyanok	10 éven felül	6%
Teher- és áruszállitó lovak (serfőzők, fakereskedők, szállitóbirtokosok, téglaégetők stb. lovai	3—10 évesek	6½%
Ugyan olyanok	10 éven felül	7%
Bérkocsi lovak (mint: kétfogatu, egyfogatu-, társaskocs i, s postalovak)	3—10 évesek	7½%
Ugyan olyanok	10 éven felül	8%
Fényüzési hintós-lovak, vagy nyerges paripák, kivéve vadász és verseny lovakat	3—10 évesek	9%
Ugyan olyanok	10 éven felül	10%

Különösen magas értékü lovak csak különös egyezmény következtében fogadtathatnak el.

Szamarak, öszvér-szamarak és öszvérek	3—10 évesek	5½%
Ugyan azok	10 éven felül	6%
Szarvasmarhák és pedig:		
Fiatal marhák	1—3 évesek	3¼%
Tehenek		3¾%
Ökrök		3¾%
Bikák		4½%

A biztositott érték minden 100 o. é. forintja után, ½ évre:

Hizlalásra szánt marhák, közönséges hizlaló-takarmánynyal	3¼%
Ugyan olyanok, gyárhulladéki hizlaló takarmánynyal	3½%
Ugyan olyanok, közönséges és gyárhulladék takarmánynyal	3½%

Ezen kivül az alapszabályok 3 §-a alapján belépő társulati tagoknak, a szabályszerü biztositási dijon kivül, a biztositás első évétől *egyszerü felvételi illetéket* kell fizetniök, mely a biztositott érték 1%-jével számittatik.

Az ügykezelés pontosságát feladatának tekinti

TAUFFER KÁROLY,
az „APIS" ügynöke Kolozsvártt.

(269) (1—1)

Nyilvânos elösmerés.

Ezelőtt 3 évvel kölcsönösen biztositottuk férjemmel istenben boldogult Zakariás Antal kolozsvári kereskedővel élettünket egymás halála esetére 2000 frtig a bécsi „Anker" élet- és járadék-biztositó társaságnál. Az éveknek hosszu sorát reméltem még istentől, virágzó egességnek örvendő s férfi kora delén álló férjem számára; az isteni bölcseségnek azonban tetszett másként határozni; egy rögtöni szélhüdés megfoszta engemet támaszomtól, a keresö gondos kéztől.

Távol van az inség, nélkülözés sanyaru keze, jelen helyzetemben is ugyan tölem; de átlátom im mily kevés biztositékot nyujt a jelen jólét a jövö napjaira, birjunk bár százezrekkel s magunkban erö érzetével még anynyit is szerezhetni, egy véletlen elsodorhatja mindkettőt.

Csak az élet-biztositás üdvös intézménye az, mely megóv bennünket a netalán bekövetkezhető nélkülözéstől, s ezért nem tartok családapát, övéit eléggé szeretőnek, gondosnak, ki ez intézmény hasznát övéi számára kizsákmányolni, magának pedig még éltében e megnyugvást megszerezni elmúlasztja.

Felhasználom végre ez alkalmat, hogy az „Anker" élet- és járadék-biztositó társaságnak s itteni ügynökének t. cz. **Tauffer Károly** urnak a nevezett összeg kifizetéseért köszönetemet kifejezzem s a nevezett intézetet mint lelkiismeretest s pontost mindeneknek melegen ajánljam.

Kolozsvárt, augusztus hóban 1866.

Özv. **Zakariás Antalné.**

(234) 18/8 (9—12)

Hadsereg felszerelési tárgyak.

Vizmentes eső elleni köpenyek és felöltök, a gyalogság és lovasság számára fekete barna, szürke és fehér szinben, melyek nem ragadnak, nem törnek és szagnk sincs, tiszti táskák, pakoló nyeregtakarók, tábori takarók, tarisznyák és tábori sátrak, mint szintén minden más felszerelési tárgyak folytonosan kaphatók az

első cs. k. szabadalmazott vizmentes szövetek gyárábanBécsben

PAGET HEINRICHNÉL

Brigittenau, 66. Raktár: belváros, Riemergasse Nro 13.

Továbbá felvállaltatnak felszerelések egész csapatok számára, s ezek a legjutányosabb árakban, s gyorsan készittetnek el. Magánosok számára is szintén kaphatók **eső elleni felöltök**, valamint: **elasticus vizmentes kocsi takaró ponyvák** és amerikai **bőrvásznak**, melyek folytonos készletben állanak.

MEGJELENT

s **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvártt

kapható:

ERDÉLY ÉPITÉSZETI EMLÉKEI.

Irta KÓVÁRI LÁSZLÓ.

30 fametszvènnyel.

„ERDÉLY RÉGISÉGEI" második, bővitett kiadása.

Nagy 8-ad rét XII. 335 lap, szép velin papiron, **ára 4 forint o. é.**

RAJZMINTÁK

GYERMEKEKNEK könnyüszerrel összeállitotta tájékozó utasitással Tóth Tamás. Ára 25 kr.

Uj varázs-fényképek!

6 darab varázs-fénykép, hozzá valókkal együtt és használati utasitással 50 kr.

Törvénytudományi műszótár

közrebocsátja a M. tudós társaság. Második tetemesen bővitett kiadás. Ára 2 frt. o. ért.

Rendszeres utasitás

tökéletes szép és gyors irás

legrövidebb idő alatti elsajátitására. Gymnásialis, ipar-, reál- és kezdő tanodák használatára összeállitotta Fiedler Tamás Kolozsvártt.

Ára 1 frt oszt. ért.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál kapható:

Fényképek

leszállitott âron.

Több ezer darab fénykép: **arczképek, kettős,- hármas,- négyes,-** sat. **csoportozatok, történeti- és genre-képek**, látogató-jegy alakban.

Darabja csak 15 kr.

12 darab	1 frt 50 kr.
24 „	2 frt 50 kr.
50 „	5 frt — kr.
100 „	8 frt — kr.

Pár forintért bárki is Albumot állithat öszve magának ösmerősei arczképeiből, s más nevezetes képekből, **kemencze-ellenzőre, olaszfalra, s nyári lakokba** csinosan öszveállitva, a legszebb és jutányosabb ékitmény.

Ugyanott **csinos** és **jutányos fénykép Albumok is** kaphatók.

(270) (1—3)

HUTFLESZ KÁROLY

tüzer és gőz-liszt raktára

báró Radák-ház a főtéren

ajánlja magát állam-, iparpapirok, arany és ezüst pénznemek bevásárlása- és eladására.

(267) (2—3)

KÁBDEBO ISTVÁN

Marosvásárhelytt

elvál folytonosan felelősség

MELLETT

erdélyi urbéri kárpótlási kötvényeket

legrövidebb utoni uj szelvényekkeli ellátás végett.

Vidéki bérmentes levélleli megbizások pontosan telyesittetnek.

(226) 18/8 (7—12)

Minthogy több helyeken hamisitott **Pagliano-féle vértisztitó syrup** árultatik, ösztönözve éreztem magam **Bécsben egy főraktárt elhelyezni**, mely **Raftl József** urnál van Prater 15 sz., és az árakat ujolag leszálitottam. **Egy üveg ára 1 frt 50. 1 tuczet 15 frt, 5 tuczet 67 frt 50 kr.**

Teljesen fölöslegesnek találom ezen szert bővebben ismertetni, melynek oly sok ezer ember köszönheti egéssége helyre állását.

Részletes leirás kivánatra ingyen küldetik.

PAGLIANO HIERONYM,
gyógytan tanára Florenczben.

(266) (2—4)

Az Óvárban **238** számu háznál, **felvétetnek**, a következendő oskolai évfolyamra, **tiszteséges koszt- és szállással ellátva, több tanulo**

IFJAK

10—12 évesek, a hol a német nyelvben is gyakorolhatják magokat. Értekezhetni ott helyt.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj